

zavedali, za kaj gre. Ljubljanski trgovci, ljubljanski obrtniki, ljubljanski delavci pred vsem pa slovensko uradništvo naj se zavedajo, da so slovenskih mater sinovi in naj pri volitvah odločno dokumentirajo svojo skupnost

z ostalim slovenskim ljudstvom. Potem jih ne bo treba biti sram svojega pokolenja in ne bo se jim treba bati očitajočih pogledov svojih očetov in trpečih src svojih mater!

Ljubljančanje, volite avtonomistično!

Za Ljubljano je avtonomija Slovenije življenski pogoj!

Kot volilno parolo so postavili naši demokrati centralisti geslo: — boj klerikalizmu! Vendar je popolnoma jasno, da jim ne gre ne za liberalizem, ne za svobodo in za napredek, temveč samo za nadvlado nad vsemi drugimi strankami, za demokratični absolutizem. In kot sredstvo za dosego te nadvlade jim služi centralizem. Ko bi bila večina slovenskega naroda na njihovi strani, bi bili najnavdušenejši avtonomisti.

Pri volitvah v konstituante je volila Slovenija protiklerikalno. Večina slovenskih poslancev ne pripada več slovenski ljudski stranki. Kmalu po prevratu se je nekaj časa zdelo, da klerikalizma že sploh več ni in da ga nikdar več ne bo. Dr. Korošec je vodil politiko, ki ni bila nič manj jugoslovanska nego je bila ona dr. Žerjave. Že takrat so se liberalci ustrašili: — Kaj pa naj počnemo brez klerikalizma? Boj zoper klerikalizem ja alfa in omega našega programa. Če pa ni več zmaja, tudi njegovih pobijačev ni več treba. — Katoličani tvorijo manjšino v Jugoslaviji. Za vsako manjšinsko stranko pa je življenska nujnost, da se postavi na podlago absolutne pravičnosti, enakopravnosti in tolerance. Samo na ta način lahko prospeva in se ohrani v boju z večino. In že zato je jasno, da klerikalizem nikdar več ne sme roditi izrastkov, kakor jih je pogojal v bivši Avstriji. A da zmaj ne crkne in da ne izgine upravičenost liberalne stranke, so začeli demokratje forsirati kulturni boj. Vsa ta podaljšana farška gonja, s strupeno prebrisanostjo prevzeta in prenešana iz političnega življenja v rajski Avstriji, pa ima razen tega še namen, da trosi volilcem peska v oči in da jih farba. — Za klerikalizem gre! Saj ne gre za boj med centralizmom in avtonomizmom! Klerikalni zmaj dviga svoje glave in hoče požreti mlado Jugoslavijo! Lop po njem! — Lop po mrliču!

V resnici pa gre samo za boj med centralizmom in avtonomizmom! Kakor so se nekaj v deželi kranjski dolga leta držali liberalci na vladi s pomočjo Nemcev, tako se hočejo danes demokratje držati na vladi s pomočjo srbijskih centralistov. Z lastnimi močmi si ne upajo med narod, da bi si ga priborili z idejami in z delom. Samo zato so centralisti, da se vzdržijo pri koritih. Za ta korita ustvarjajo v državi srbijsko hegemonijo in uveljavljajo načelo, da smo vsi prečani anektiranci, ki jih sme rešiteljica Srbija — opljačkati. Za korita plačajo vsako ceno; plačajo jih magari s slovenstvom in s slovensko kulturo. Demokratično vladništvo in njih klečeplazenje pred Srbijanci nima nobenih stikov s pravim srbiilstvom. Oni so srbiolizci, ne pa srbioliki. In analogije zaenjo niso srbiolike in rusofilске slovanske stranke v bivši Avstriji; analogije zanje so avstrijske vladne in nemškutarске podrepniške stranke. V jugoslovanski osvobodjeni Sloveniji so naši demokratje isto, kar so bili v rajski Avstriji nemškutarji in Štajercijanci.

Ko smo ugotovili, da ne gre za volitev med liberalizmom in klerikalizmom, marveč za volitev med centralizmom in avtonomizmom, se vprašamo: — na katero stran bi se morali odločiti Ljubljančanje pri občinskih volitvah? Ali bi morali voliti centraliste ali avtonomiste?

Ob centralistični ureditvi države, ki hoče Slovenijo razkosati na več oblastev, je propad Ljubljane evidenten, kakor je evidenten propad Dunaja po razkosanju bivše Avstrije. Če Ljubljana ne bo središče Slovenije, če ne bo politično žarišče Slovencev, če se ne bodo stekale v nji vse žilice gospodarskega, trgov-

skega in kulturnega življenja, propade v najkrajšem času in bo imela brezprimerno manjšo važnost nego jo je imela kdaj v preteklosti. V centralistični Jugoslaviji postane Ljubljana obskurno provincijalno gnezdo, ki ne bo nikdar več rastle, temveč vedno bolj propadalo.

V avtonomistično urejeni Jugoslaviji, kot glavno mesto Slovenije, kot upravno, gospodarsko in trgovsko središče, kot politično žarišče vseh Slovencev in kot kulturna trdnjava s popolnim in cvetočim vseučiliščem, s prospevajocim gledališčem in konservatorijem, z visoko plamenečim znanstvenim, umetniškim in glasbenim življenjem — pa se mora dvigniti Ljubljana na ono višino, o kakoršni ni nikdar sanjala. In samo taka procvitajoča Ljubljana bo ono solnce, h kateremu bodo stremili z vsemi žilami, mišicami, čustvi in mislimi svojimi naši neosvobodjeni bratje v Primorju in na Koroškem. Pridobitev in odrešitev teh ozemelj pa ni samo cilj in naloga Slovenije, marveč je tudi cilj in naloga Jugoslavije. Čim večja in bogatejša je Slovenija, tem večja in bogatejša je tudi Jugoslavija. In naše slovensko ozemlje in naš slovenski narod bosta najbohotnejše rastle in cvetela in rodila, če bo Slovenija avtonomistično urejena in če se bo naš slovenski narod še dolgo dolgo, z vso dušo zavedal svoje slovenske individualnosti.

Avtonomizem je zdravje za Jugoslavijo, ne pa centralizem, ki bi rast in procvit Slovenije zatiral in dušil. V interesu slovenstva in v interesu jugoslovanstva — pravega in iskrenega jugoslovanstva, ne pa monopoliziranega demokratičnega frazerstva — je avtonomija Slovenije in v taki Sloveniji kot gospodarsko, upravno, politično in kulturno središče življenja prekipevajoča Ljubljana. Avtonomizem je življenski pogoj za Ljubljano. In če bi volila Ljubljana centralistično, bi si pisala svojo lastno smrtno obsodbo in bi izvršila — harakiri.

Ljubljančanje, volite avtonomistično! Za Ljubljano je avtonomija Slovenije življenski pogoj!

Občinskim volilcem!

Jutri v torek, dne 26. aprila, se vrše v štirih slovenskih mestih, v Ljubljani, v Celju, v Mariboru in v Ptujju občinske volitve. Sedanji volilni red se v mnogočem razlikuje od volilnih redov, ki so bili v veljavi pri zadnjih občinskih volitvah v teh mestnih občinah. Odpravljeni so razredi volilcev, pravico voliti imajo skoro vsi moški občinarji in volitev je proporcionalna. Pri teh volitvah nastopajo s svojimi kandidati vse slovenske stranke.

Ni treba naglašati, da imajo letošnje občinske volitve velik političen pomen. Videlo se bo najbrže že sedaj, v katero politično smer bo v bližnji bodočnosti krenilo slovensko ljudstvo. Kakšno politično tendenco pokažejo občinske volitve v štirih največjih slovenskih mestih v času, ko se v državi bje boj za ustavo in ko gre boj za to, ali naj se država na notranje uredi avtonomistično ali pa centralistično? Pri teh volitvah se bo pokazalo, kako politično mislijo v teh vprašanih volilci štirih največjih slovenskih mest. Na dnevnem redu v državi stoji danes vprašanje, ali naj ostane Slovenija enotna, nedeljena in avtonomistična, ali pa naj se razdeli v posamezna okrožja in enkrat za vedno izgubi svojo individualiteto in se s tem zbrže z zemljevida.

Danes se opaža pri ljudeh velika politična utrujenost. Vspričo velikih političnih presenečenj, ki jih je doživljalo slovensko ljudstvo od prevrata v letu 1918., pa vse do danes, je to razumljivo. Mnogo jih je, ki nobenemu več ne verujejo, pa pravijo: delajte in volite kakorkoli hočete, jaz sem vsega sit, jaz bom ostal doma. To stališče — kakor rečeno — je razumljivo, ni pa opravičljivo baš pri predstoječih občinskih volitvah. Ravno pri teh občinskih volitvah mora Slovenija izreči, ali je za svojo avtonomijo ali ni.

Mi kot list v tem boju zastopamo samo eno stališče: Sloveniji gre avtonomija! Nič več nočemo, ampak tudi nič manj. Kdor ni za ta naš program, je naš politični nasprotnik in mi njegovi. Ne zastopamo nobene stranke in vendar vse, ki so za avtonomijo slovenskega ljudstva.

V političnih bojih se je zlasti glede občin pri nas vedno naglaševalo, da je treba braniti občinsko avtonomijo. Brez avtonomne občine ni močne države, pa tudi občine same kot take ne. Kdor pa ni za avtonomijo še večjega gospodarskega, kulturnega in jezikovnega faktorja — pokrajine Slovenije — ta tudi avtonomije občine ne bo znal niti zastopati niti braniti. Sledeč svojemu avtonomističnemu programu, priporočamo volilcem vse tiste stranke, ki so se izrekle za avtonomijo slovenskega ljudstva v naši državi in ki zahtevajo isto tudi za tiste dele našega ljudstva, ki mora živeti pod Italijo in Nemško Avstrijo. Katero izmed avtonomističnih strank si posamezni volilci izbere, to nam je vseeno. Šele ko volilci ugotove to stališče strank, se bodo povpraševali glede strank po svetovnem naziranju, njihovem gospodarskem, socialnem in komunalnem programu. Priporočamo torej občinskim volilcem vse avtonomistične stranke. Ne zavrzite svoje glasovalne pravice, temveč uporabite jo, da pomorete avtonomističnim stremljenjem velikanske večine slovenskega ljudstva.

Premislite, da je čas važen. Odločite, glasujte in zadostite svoji slovenski duši in eksistenčnim potrebam slovenskega ljudstva v tej državi!

Slovenija — razcefrana.

Sedanji vladni načrt ustave predvideva razcepjeno Slovenijo. Kaj žene večino konstituante do tega ukrepa, nam ni razumljivo. Strah pred — „klerikalizmom“? Ta argument sam vendar ne more biti dovolj močan, ki bi opravičeval smrtno obsodbo Slovenije, že iz ozirov na Slovence pod Italijo in Nemško Avstrijo ne. In začuden se vprašujemo, zakaj naj se naša država potem imenuje „Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev“? Če bi ji dali naslov „Jugoslavija“ ali pa „Velika Srbija“ — potem bi to še razumeli. Pa poglejmo, kako si razdelitev ostanka Slovenije zamišlja vladni ustavni načrt. O tem govori člen 91: Uprava v kraljevini se vrši po oblastih, srezih in občinah. Razdelitev na oblasti se izvrši z zakonom po prirodnih, socialnih in ekonomskih prilikah. Ena oblast more imeti največ 700.000 prebivalcev. Na čelu vsake oblasti se nabaja veliki župan, ki ga postavlja kralj in ki po državnih organih opravlja posle državne uprave v oblasti.“

Tako torej! Slovenijo bodo delili na naj manj dve „oblasti“, mogoče celo na tri in več. Ker bo notranja uprava povsem centralizirana, je umevno, da bo slovensčina bolj in bolj izginjala iz raznih uradov. Torej je bil polstoletni boj Slovencev za uvedbo slovensčine v državne urade nepotreben. Četudi se ugotovi, da bodi slovensčina enakopravna s srbohrvaščino, to na stvari ne spremeni mnogo, ker bodo državni uradi v Sloveniji, zlasti s centralnimi uradi korespondirali v srbohrvaščini; v tem jeziku bodo prihajali tudi odloki, sklepi itd. iz državne centrale. Ljubljana kot mesto bo trpela največ, ker neha biti glavno pokrajinsko mesto in ostane kvečjemu središče ene „oblasti“ z največ 700.000 prebivalci. Kaj to pomeni za Ljubljano, ki je danes predvsem uradniško mesto, bo jasno tudi našim centralistom! Poleg tega večina slovenskega ljudstva ni za razdelitev Slovenije. Hoče ostati skupaj, kar ga je še ostalo v naši državi; ker pričakuje prej ali slej, da tudi „neosvobodjeni“ njegovi deli prejmejo — avtonomijo. 600.000 Slovencev v Italiji želi, da dobe Slovenci sedaj v Jugoslaviji to, za čemer gre njih boj in cilj onstrau meja.

„Nemčurji“ — nekaj in danes.

Kot avtonomisti smo zato, da se v državi vpoštevajo nele gospodarske in kulturne okolščine, temveč tudi tista zgodovinska fakta, ki ne ovirajo nadaljnega razvoja prizadetega prebivalstva, temveč ga celo pospešujejo. Slovenci smo brez dvoma zgodovinski fakt in nikjer ne vidimo tiste nuje, ki bi zahtevala v interesu državnega obstoja, da se ta fakt kot gospodarska, kulturna in jezikovna edinica nasilno in brez prave

Tedenski pregled.

Pogum velja! — V ponedeljek 18. aprila t. l. je imel dosedanji ljubljanski občinski svet svojo poslovilno sejo. Na tej seji je zastopnik socialno-demokratske stranke občinski svetnik g. Kocmur, ki je nosilec socialno-demokratske liste v Ljubljani za nove volitve, stavil sledeči nujni predlog: „Občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane izreka s tem svoje prepričanje, da je predvidena stroga centralistična ustava zlasti v upravnem pogledu Sloveniji in njenemu prebivalstvu škodljiva. Ker vidi v enotni, nedeljivi Sloveniji večjo garancijo za prost in uspešen gospodarski in kulturni razmah ne-le celokupnega slovenskega ljudstva, temveč predvsem glavnega mesta Ljubljane, izjavlja občinski svet, da smatra avtonomijo Slovenije v izvestnih točkah v okviru jugoslovanske države za potrebno in to tudi z vidika onih njenih integralnih delov, ki so pripadli Italiji in republiki Avstriji. Zlasti pa bi trpela Ljubljana sama, ako se izvede nameravana strogo centralistična ustava, ker bi bila degradirana na središče malega okrožja ter bi pri tem trpeli ne-le trgovina, obrt in industrija, temveč predvsem uradniki in delavci, ki bi ne našli v domačem kraju zadostnega kruha. Tudi izreka občinski svet željo, da se imenuje naša država Jugoslavija, ne pa kraljevina ali država Srbov, Hrvatov in Slovencev.“ — Občinski očetje so (strmeli, g. podžupan dr. Karl Triller, ki je vodil sejo, je pa prišel v velikansko zadrego. Srce mu je reklo, da ima g. Kocmur prav; strankarska disciplina, oziroma *strah pred centralisti* mu je pa komandiral drugače. Iz neprijetne zagate se je rešil s praznim izgovorom, da tega predloga ne more dati na glasovanje, češ, da predlog presega kompetenco občinskega sveta!

Mi se še dobro spominjamo predvojne in vojne dobe. Tudi takrat je visel nad ljubljanskim občinskim svetom neprestano Damoklejev meč grozečega razpusta. A vendar je občinski svet znal najti pota, da je v primerni obliki dal izraza čutenju in hotenju Ljubljane.

Danes to ni mogoče, dasiravno ni g. Kocmur predlagal nič protidržavnega, prevratniškega ali protizakonitega. In magari, če bi tudi to bilo, bi bil *avtonomni* občinski svet vseeno lahko zini kakšno besedo iz enostavnega vzroka, ker je itak pred svojim razpustom!

Volilci! Ali boste tudi jutri volili *plašljivega* in boječega župana? Upamo, da ne! To Vam zabranjuje Vaš ponos!

Protičev mandat. Največji in najhujši trn v peti je našim centralistom g. Stojan Protič in oni poskušajo na vse načine, da bi ga izrinili iz parlamenta. On namreč še ni prisegel. Ker je pa Protič prvovrstna politična potencia, zato se verifikacijski odbor, ki je edini kompetenten za sklepanje o veljavnosti poslanskih mandatov, do danes še ni lotil tega vprašanja, ampak cela zadeva „visi“, kakor pravimo. Ker torej ni bilo mogoče uničiti Protičevega mandata na postaven način, so posegli centralistični demokratje po zvijači ali recimo naravnost: po goljufiji. Na eni zadnjih parlamentarnih sej je demokratski poslanec Mogorović prelagal naj zbornica odobri „sklep verifikacijskega odbora, glasom katerega se proglašajo Protičev mandat neveljavnim“. Ta predlog je vzbudil v zbornici veliko pozornost, ki se je stopnjevala naravnost v razburljiv škandal, ko so Protičevi pristaši in prijatelji konstatirali, da *verifikacijski odbor sploh nikake seje ni imel!*

Takšno je politično poštenje centralistov! Kakšen vtis je moralo tako postopanje napraviti na *zastopnike tujih držav*, ki ali sami prisostvujejo parlamentarnim sejam, ali pa si dajo o njihovem poteku natančno poročati, si pa lahko vsak sam izračuna.

Vlada popušča. „Agrar Tagblatt“, ki je nesumljivo zanesljiv *demokratski* list, piše v svojem uvodniku v št. 95 od 17. aprila sledeče: „Vlada in večinske stranke (t. j. demokratje in radikalci) so očitno pripravljene, da željam opozicije kolikor mogoče ugodijo. Kakor izvemo iz dobro informiranega vira, je *vlada pripravljena popustiti opoziciji zlasti v vprašanjih administrativne razdelitve države in samouprave. Med drugim naj bo omogočeno posameznim delom, da se združijo v province, ki bodo dobile obširno samoupravo.* Vladi se gre le za to, da se garantira enotnost države z enotno vlado in z enotno zakonodajo.

Glede velikosti samoupravnih teles in njihovih pravic se bo dalo še vedno govoriti. Tudi enotne zakonodaje ni treba razumeti tako, da zakonov, ki se tičejo lokalnih stvari, ne bi mogla sklepati pokrajinska skupščina. — Iz tega je razvidno, da je vlada pripravljena sklepati z opozicijo kompromise. Kdor pa sklepa kompromise, ni tako močan kakor trdi sam, ampak priznava ravno s svojim popuščanjem, da ni tako močan kakor bi rad bil, ampak da je tudi nasprotnik močan. Avtonomistična opozicija torej le ne vodi tako brezuspešnega boja kakor bi to radi videli centralisti. Če pravi sedanja centralistična vlada, da hoče ohraniti le enotnost države, ji v tem pač nihče ne nasprotuje. „Enotna“ je tudi federalistična država, ker tudi ta ima skupno zakonodajo v gotovih stvareh; razloček je le ta, da spada med skupne stvari razmeroma *prav malo* zadev.

Federalizem je za naše centraliste strašna beseda. Po njihovem pojmovanju znači že avtonomija prevrat in izdajstvo nad državo, kakoršnega je zmožen le kak „obskuren klerikalec“, „sanjaški komunist“ ali pa kakšen drug ošaben „prevratni element“. Federalizem pa pomenja že vrhunec protidržavne akcije. Da bodo pa naši bralci videli, kako sodijo drugod o tem vprašanju, zato naj nam bo dovoljeno, da prevedemo iz *oficijoznega* lista čehoslovaške vlade „Prager Presse“ izvajanja o donavski federaciji, katera je napisal prof. dr. Engliš, bivši finančni minister čehoslovaške republike v listu „Lidove Noviny“. V tem članku dokazuje dr. Engliš, da je federacija držav spojena s tako čvrstimi vezmi, da je ne moremo imenovati drugače kot *eno državo*. Če je prof. dr. Engliš tudi klerikalec in prevratni element, to nam ni znano. Pa poglejmo, kaj stoji v „Prager Presse“ od 11. aprila t. l.

„Prof. dr. Engliš, bivši finančni minister, analizira v „Lidove Noviny“ idejo donavske federacije, in našteva vse vzroke, ki govore proti temu, da se bivše podonavske države združijo na taki gospodarski podlagi, ki bi bila državnopravno podprta. On dokazuje, da bi bila taka federacija nova državna tvorba. Če bi hotela taka gospodarska organizacija uspevati, bi morala imeti *skupni carinski režim*; za to pa je že potreben skupen zakonodajni organ. Skupno carinsko ozemlje zopet predpostavlja enotne produkcijske pogoje, ti predpostavljajo zopet skupne indirektno davke, skupno obrtno zakonodajo, skupno delavsko zakonodajo itd. Dalje bi bila potrebna enotna valuta, skupna državna banka in skupna valutna politika. Taka federacija bi morala imeti svoje skupne organe, skupen centralni parlament, *skratka, to bi bila nova država*. Pristop k taki federaciji bi bil istoveten z odpovedjo lastne samostojnosti.“

Tako piše prof. dr. Engliš o *federaciji*, mi pa pišemo le o skromni avtonomiji. Zato smo mi vse, samo ljudje ne, dr. Engliš je bil pa lahko finančni minister čehoslovaške republike, čeprav trdi, da ni le avtonomistično urejena država še vedno država, ampak da je enotnost države garastirana celo s federalističnim sistemom.

Samouprava občin in okrožij na Francoskem. — Kakor je naglašal že komunist dr. Sima Marković v ustavotvorni skupščini, je naša ustava posneta skoro natanko po francoski, ki je skozi in skozi centralistična.

Kako izgleda samouprava občin in okrožij v centralistični državi, to je krasno popisal g. Raymond Poincaré v svoji knjigi „Kako se vlada na Francoskem“ („Wie der französische Staat regiert wird“). Če bi naši centralisti brali dotične edstavke iz Poincaréjeve knjige, bi rekli čisto gotovo, da je g. Poincaré klerikalec in prevratni element in separatist. Mogoče je to tudi, ampak mimogrede naj omenimo le, da je bil ta gospod še za časa vojne predsednik francoske republike, ki torej gotovo dobro pozna ustroj centralistično urejene francoske države.

G. Poincaré piše v svoji knjigi (na str. 35 nemške izdaje): „Glavni sedež okrožja je prefektura. V njej so pisarne in privatno stanovanje prefektovo. Čeprav je prefekt izgubil že mnogo svoje moči, uživa še vedno veliko avtoriteto. On reprezentira vlado in skrbi za izvedbo naredb, katere prejema iz Pariza. Ravno tako je upravičen, da *uveljavi svoje sklepe*. Naredbe pre-

fektive so obvezne za celo okrožje. Njegove naredbe pa ne smejo nasprotovati zakonom države.

Kakor zastopa prefekt vlado, tako zastopajo prebivalstvo generalni sveti. Vsak kanton voli enega svetnika. Generalni sveti se volijo na 6 let. Oni opravljajo svojo službo brezplačno.“

Seje generalnih svetov (= naših nameranih okrožnih skupščin) se vrše na leto dvakrat. Skupščina voli svojega predsednika, poleg njega pa ima svoje mesto prefekt.

Na seji predlože svetniki svoja poročila. Ta poročila se nanašajo na izboljšanje cest, poprave javnih zgradb, subvencije kmetovalcem, na podpore in nove davke. Največkrat se omeji poročevalec na to, da *predlaga kakšno vladno željo*. „Ali nihče ne ugovarja?“ — vpraša predsednik. „Torej sprejeto!“ — in sledi novo poročilo. Včasih razpravljajo tudi o lovu, ribištvu ali pa se začne kakšna interesantna politična debata. Takrat pa pripomni prefekt, da *skupščina po zakonu nima pravice sklepati o političnih željah*. Skupščina potem svojo „željo“ odstavi z dnevnega reda in prefekt brzojavno ves srečen v Pariz ministrstvu, da je „vlada zmagala.“

Tako piše gospod Raymond Poincaré o pomenu okrožnih skupščin, s kakoršnimi bi naša centralistična vlada rada tudi nas osrečila.

Dnevne vesti.

Naročnikom. Današnji številki smo priložili položnice v svrhu plačila naročnine. Oni naročniki, ki so naročnino že plačali, naj položnico shranijo za drugič. *Upravitelstvo.*

Kdo je avtonomist pri nas? Od političnih organizacij, ki se pri občinskih volitvah v Ljubljani potegujejo za zaupanje volilcev, so se izrekle proti centralizmu in za avtonomijo slovenskega ljudstva sledeče (po abecednem redu): 1. Krajevna organizacija jug. soc. dem. stranke v Ljubljani (po nosilcu kandidatne liste obč. svetovalca Ivanu Kocmurju); 2. komunisti (po voditelju svoje stranke v konstituenti dr. Markoviću); Narodna socijalistična stranka (v svojem glasilu „Nova pravda“) in končno Slovenska ljudska stranka (avtonomistična že po svojem načelnem programu.) Glasovi oddani za te stranke se bodo smeli po pravici smatrati za avtonomistične. Sveda nimamo garancij, da katera od navedenih političnih organizacij kdaj pozneje ne zataji že izrečenega načela in ne napravi po zgledu „Samostojne kmetijske stranke“ — salto mortale!

Zanimanje za občinske volitve v Ljubljani je vkljub navideznemu zunanjemu miru prav veliko. Ljudje čutijo in slutijo, da leži nekaj v zraku, kar se ne da prav popisati in česar si nihče ne upa prav izreči glasno. Skrivnost je pa v tem, da pravi ljudem njihov instinkt, da je dosedanji režim na mestnem magistratu v resni nevarnosti! To je za ljudi, ki so bili vajeni že dolga desetletja gledati na mestnem magistratu samo JDS kot neomejeno gospodarico, nekaj novega. Toda pot razvoja je že taka. Kakor stoje volilni izgledi danes, ne bi bilo prav nič nemogočega, da združena opozicija potisne dosedanje gospodarje v manjšino in JDS bo prav zadovoljna, če bo *relativno* najmočnejša stranka. A že tak rezultat je za JDS jako nevaren, ker bi silno vplival na volilno razpoloženje na deželi. Kot odariti avtonomisti priznamo, da bi bil tak ali pa še boljši uspeh avtonomistične opozicije nad centralizmom JDS najlepše spričevalo samozavesti vseh, ki se priznavajo še javno za *Slovence*.

Volilna udeležba obeta biti jutri v Ljubljani prav dobra. Mi pozivamo vse svoje somišljenike, katerim *avtonomija občine* in avtonomija enotne in nedeljive Slovenije ni prazna beseda, da se volitev *sigurno* udeležite in s tem glasno *protestirajo* proti neodločnosti bivšega občinskega sveta v vprašanju avtonomije, da *protestirajo* proti centralističnemu režimu, ki davi in mori našo trgovino, obrt, uradništvo in delavstvo, da *protestirajo* proti vsakemu poskusu terorizma, ki hoče z denarjem obvladovati vse javno mišljenje in da *dokume. ur. je* z velikim kroglicjo, da jih ni sram svojih slovenskih mater in slovenske zemlje, iz katere smo

nesporazumljenja. Italijanska vlada je pred kratkim sklicevaje se na težkoče v carinarnah, prepovedala uvoz iz Jugoslavije, istočasno pa pričela dajati nekaterim protežiranim tvrdkam uvoznice. Tvrdke, ki so si znale pridobiti vpliv pri tržaški vladi, so mogle uvažati, vsled česar se je onemogočila svobodna trgovina v prilog korupcije, ki vlada v Trstu je morala naša vlada nastopiti. Minister poljoprivrede g. Pucelj je odredil, da se izvoz zopet dovoli, napram pristranskemu postopanju italijanskih uradov pa bo treba drugim potom nastopiti. — To je interesantno. Kdo n. pr. pa so tiste „nekatero protežirane tvrdke, ki so si znale pridobiti vpliv pri tržaški vladi“? To bi bilo vredno ugotoviti! Če se dalje prav spominjamo, so nam javili v listih, da je izšla izvozna prepoved tudi od naše strani — katere tvrdke so bile pa *tukaj* protežirane, da so mogle izvažati vkljub naši prepovedi? Zato mislimo, da bi bilo umestno, da ne govorimo samo o tržaški korupciji, ampak da pogledamo nekoliko tudi pred svoj prag! Kar se pa tiče zopetnega izvoznega dovoljenja, katero je odredil g. minister Pucelj, smo pa že žadnjič povedali svoje mnenje: Kakor hitro bodo končane občinske volitve, bo prepoved dvignjena. A glej čudo — prepoved je dvignjena že pred volitvami! To ne pomeni nič drugega kakor obup v centralističnih vrstah nad zmago pri občinskih volitvah, češ vsaj itak nič ne pomaga, torej glejmo rajše, da zopet zaslužimo in rešimo vsaj denar, kolikor je še mogoče!

Trgovski shod v Mariboru. Preteklo nedeljo so imela slovenska trgovska društva v Mariboru veliko zborovanje, na katerem so padale jako hude besede o naši upravi zlasti glede prometa, carin in obdavčenja. Bivši poslanec in član demokratskega kluba g. Kejžar je ostro kritiziral naše dezolantne in obupne prometne razmere, g. Jelačin pa je navedel nekaj drastičnih slučajev, s kakšnimi ovirami in nepotrebnimi težavami se ima boriti naša trgovina pri carinjenju robe. Imena teh dveh gospodov smo navedli zato, da nam ne bo mogel nihče očitati, da pišemo le to, kar govore in žele „klerikalci“. Vprašali bi pa, če sta tudi ta dva gospoda zašla med „prevratne elemente“? Nas taki glasovi iz centralističnih vrst vesele, ker vidimo, da se tudi med temi glasovi vse česče pojavljajo oni, ki nehote in indirektno priznavajo potrebo in upravičenost avtonomije. Počasi bodo že še glasneje govorili!

Odpust davka v — Vojvodini. Dočim pri nas že od prevrata sem davke redno plačujemo, ker jih finančna uprava neusmiljeno izstirjava, so pa ponekod ljudje srečnejši. V Vojvodini, kjer je kmečko in mestno prebivalstvo najbogatejše v Jugoslaviji, so takoj po prevratu izgnali ljudje vse mažarske uradnike in davčne knjige in zapise požgali. Naša vlada pa ni imela na razpolago potrebne števila davčnih uradnikov, ki bi bili vsaj približno mogli odmeriti davek in ga redno pobirati. Zato je plačevanje davkov v Vojvodini zaostalo do danes. Škoda, ki jo trpi država, se ceni na približno 3 milijarde kron. Ta ogromni znesek bo pa sedaj država iztirjala od cele države in tudi mi, ki smo doslej redno plačevali svoj davek, bomo prizadeti s primernim deležem, katerega cenijo na okroglo 200 milijonov kron. Mi Vojvodincem sicer od srca privoščimo njihov dosedanji profit, od države pa le ni lepo, če sedaj za taje grehe nas pritiska. Tudi ta slučaj glasno vpije po avtonomiji!

Kitajte, širite, naročajte Avtonomista!

Čekovni promet nameravajo centralizirati v Beogradu, kakor da ponesrečenih centralističnih eksperimentov še ne bi bilo dovolj. Naši trgovci stoje torej zopet pred novo katastrofo. Doslej je trgovec, ki je imel zvezo s čekovnim uradom v Ljubljani, opravil svojo manipulacijo vsaj v 2—3 dneh. Kako dolgo bo čakal potem? Predno bo priromalo nakazilo ljubljanskega urada v Beograd in od tam zopet obvestilo na pravi naslov nazaj, bo trajalo pri današnjih prometnih razmerah najmanj en teden, ne glede na to, da danes v Beogradu ni nobenega poslojca, kjer bi mogel poslovati tako obsežen urad. Vsaj so še z navadno pošto v Beogradu ogromne težave, in kdor hoče oddati na centralni pošti — druge pa menda še ni — rekomandirano pismo, mora biti pripravljen na večurno čakanje! Kje je dalje šolano in praktično izvežbano osebje, kakor ga zahteva tak aparat, kot je čekovni urad, ki mora poslovati z nedosežno preciznostjo, ako hoče odgovarjati svojemu namenu? Zato smo mnenja, da bo v interesu trgovcev in centrale same, če pusti dosedaj obstoječe čekovne urade lepo na svojem mestu in ne dela zopet novih zmešnjav in težav.

Volilci! Volilci!
Jutri vsi na volišče!
Volite avtonomistične
stranke!

Vprašanje perperjev. Beogradski demokratski list „Epoha“ je imel pretekli teden uvodnik, v katerem piše o vprašanju zamenjave črnogorskih perperjev v dinarje in pravi „da bi se zgodila Črnogorcem velika krivica, če bi vlada zamenjala perperje z dinarji v razmerju 1:4. Črna gora spada med zmogovalne države. Čeprav je ta država zadolžena, vendar daje črnogorsko državno in narodno premoženje še vedno dovolj garancij, tako da ne smemo kar tako proglašiti Črne Gore za insolventno. Duhovi v Črni Gori bi se znova razburili in v planine bi uteklo še več „odmetnikov“ ali pa bi se zatekli k Radiću. — To je sijajno! Mi sicer privoščimo Črnogorcem, da dobe svoj denar, ker so večinoma reveži. Bojimo se le, da naše dobre želje Črnogorcem ne bodo nič pomogle, ker vemo iz zanesljivega bančnega vira, da ima vse črnogorske perperje v svojih rokah nekaj beogradskih redovin! Temu konzorciju, ki je pravočasno vse perperje pokupil za sramotno nizko ceno, seveda ne more biti prav relacija 1:4, ker hočejo zamenjavo al pari! Sedaj pa primerjajmo s tem, kar piše imenovani beograjski list glede perperjev, s tem, kar so pisali isti listi glede naših kron! Ali so nam zamenjali krone v dinarje v razmerju 1:4 zato, ker „naše narodno in državno premoženje ne daje dovolj garancij, da se nas lahko kar tako proglašajo za insolventne?“ Za črnogorske duhove se boje, da se ne razburijo, naši se na pa le razburjajo do mile volje? Zakaj dvojna mera? Evo vam vzrok: rodovine!

Kriza v čehoslovaški rudarski industriji. Ogromna pomnožitev premogovne produkcije je dovela premogarstvo na Češkem v občutno krizo. Praška industrijska družba, ki je tudi eno največjih premogovnih podjetij, je ustavila obrat v dveh rudnikih. Češka vlada je bila vsled premogovne krize prisiljena izvozne premije za premog znatno znižati in skupna cena za tona češkega premoga je silno padla. Ta padec cen bo v prvi vrsti prišel v dobro avstrijski industriji, ki bo vsled tega še izdatnejše konkurirala z našimi fabrikami vkljub našim visokim uvoznim carinam. Trboveljska premogokopna družba seveda neče o kakem znižanju premogovnih cen ničesar slišati, dokler je ne bo prisilila do tega koraka znižana cena ameriškega in angleškega premoga, ki bo loco Trst z ozirom na svojo visoko kolorično vrednost kmalu cenejši kot trboveljski.

Kdo bo plačeval nemško vojno odškodnino? Francoska vlada je sklenila zahtevati od Nemčije plačilo vojne odškodnine na ta način, da bodo pobirali Francozje in vse z njimi zvezane države 50% vrednosti iz Nemčije prihajajočega blaga na svojih carinarnicah. Tudi naša država se je pridružila francoskim zahtevam in naš finančni minister je izdal že vse potrebne odredbe na naše carinarnice. Naši industriji in obrtniki bodo to novo obremenitev jako težko obentili. Ker naša industrija še zdaleka ni tako razvita, da bi lahko pokrila vso domačo potrebo, so bili naši industriji in obrtniki prisiljeni naročati stroje itd. v Nemčiji, kjer so dobili najcenejše in najsolidnejše blago. Sedaj bodo morali plačevati to blago za 50% dražje, kar bo ceno naših industrijskih izdelkov zopet dvignilo. Od naredbes finančnega ministra bo izvzeto le tisto blago, ki je bilo naročeno v Nemčiji, še predno je bila ta naredba izdana. Nemške odškodnine torej ne bodo plačevali samo Nemci, ampak v prvi vrsti odjemalci nemškega blaga in med te spadajo tudi naši obrtniki in industriji. Vse to seveda po zaslugi naše vlade, ki je „verna zaveznica“ Francozov, namesto da bi čuvala in varovala v prvi vrsti interese svojih državljanov. Če se je francoski zahtevi lahko uprla cela vrsta antantnih zaveznikov, bi se bila lahko uprla tudi beogradska vlada, že z ozirom na velike težave, s katerimi se ima boriti mlada slovenska industrija.

Dež in posetev. Deževno vreme je nastopilo, kakor javljajo, na zelo obširnem teritoriju. V Jugoslaviji, v Rumuniji in na Grškem je padlo mnogo dežja, ravno tako v Avstriji. Mraza doslej ni bilo. Deževno vreme bo setvi prav ngajalo, ker take pomladanske suše, kakor je bila let snja, že dolgo ni bilo. Zaanimivo je, da ponuja Južna Amerika takozvano *Laplata koruzo v ogromnih množih ah po znižanih cenah.* Vkljub znižani ceni pa ni odjemalcev, kar znači, da je Evropa, v prvi vrsti Nemčija, s koruzo preskrbljena.

Izdajatelj: ALBIN PREPELUH.

Odgovorni urednik: JOŽE PETRIČ.

Tiska: TISKARNA J. BLASNIKA NASL. V LJUBLJANI.

TISKARNA IN LITOGRAFIČNI ZAVOD

se priporoča za naročbo vseh tiskarskih in litografskih tiskovin, ki jih izvršuje po konkurenčnih cenah. Podjetje je popolnoma prenovljeno in opremljeno z najmodernejšimi stroji in je zmožno izvrševati dela od navadne do umetniške izpeljave.

J. BLASNIKA NASL. LJUBLJANA BREG 12.

Štiri milijone kron

zadene v najbolj srečnem slučaju igralec državne razredne loterije.

Premijo 320.000 — kron v tretjem razredu in premijo 400.000 — kron sta zadeli srečki, kupljeni pri

Zadružni gospodarski banki v Ljubljani.

Novo žrebanje se vrši od 12. maja do 2. junija. Kdor je doslej igral, a še ni zadel, mora zamenjati srečke IV. razreda za nove srečke V. razreda do 7. maja. Nova srečka stane kolikor stara: cela 192 K, polovica 96 K, četrtinka 48 K, osminka 24 K. Kdor še ni igral, a hoče igrati v petem razredu, mora plačati srečke vseh petih razredov, torej petkratni iznos.

Zadnja prilika! Nekaj srečk ima še na razporago

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani, Dunajska c. 28/1.